

Täysistunto

Tiistai 13.9.2022 klo 13.59—17.53

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asumisneuvonnan tuesta kunnille vuosina 2023–2027

Hallituksen esitys HE 129/2022 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Avaan keskustelun. Ministeri Ohisalo, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.29 Ympäristö- ja ilmastoministeri Maria Ohisalo (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus esittää eduskunnalle, että säädetään laki asumisneuvonnan tuesta kunnille vuodesta 23 vuoteen 27.

Asunto on arjen kulmakivi, jonka menettämisestä seuraa usein lukuisia muita sosiaalisia ongelmia. Asumisneuvonta on matalan kynnyksen palvelu, jossa ratkotaan muun muassa asumisen kustannuksiin, asunnonhakuun, asunnon ylläpitoon ja järjestyshäiriöihin liittyviä ongelmia. Asumisneuvonnalla on pystytty esimerkiksi ehkäisemään häättöjä ja parantamaan asukkaiden elämänhallintaa. Se on siis tutkitusti toimiva keino ehkäistä asunnottomuutta.

Asumisneuvontaa on nykyisin tarjolla noin 146 kunnassa. Lisäksi asumiseen liittyvää ohjausta tarjoavat muun muassa vuokratyöyhtiöt omille asukkailleen sekä valtakunnalliset ja paikalliset järjestöt. Neuvontaan käytettävissä olevat voimavarat koetaan kuitenkin riittämättömiksi. Neuvontaa tulisikin olla myös paremmin saatavilla avoimesti kaikille kuntalaisille riippumatta siitä, asuvatko he esimerkiksi kunnan vuokra-asunnossa, yksityisessä vuokra-asunnossa vai omistusasunnossa.

Asumisneuvonnan toteuttamisen tavat kunnissa vaihtelevat paljon. Vuonna 19 tehdyn kyselytutkimuksen mukaan asumisneuvontaa annetaan eniten kunnan kiinteistöyhtiössä tai asuntotoimessa ja toiseksi eniten sosiaali- ja terveystaluuissa. Suuremmissa kaupungeissa asumisneuvontaa on sekä asuntotoimessa että sosiaali- ja terveystaluuissa, ja sen kustannuksista myös vastataan yhteisesti. Yli 89 prosenttia kyselyyn vastanneista kunnista piti asumisneuvonnan järjestämistä taloudellisesti kannattavana. Sosiaali- ja terveystaluu- lujen siirtyessä kunnilta hyvinvointialueille on tärkeää varmistaa asumisneuvonnan jatku- vuus. Neuvonnan rooli siltarakenntajana eri viranomaispalvelujen välillä tulee korostu- maan entisestään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2022 vp

Esityksen mukaisen lain nojalla Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA myöntäisi valtionavustuksia kunnille asumisneuvontapalvelujen tuottamiseen, laajentamiseen ja kehittämiseen. Avustuksella voitaisiin kattaa enintään 80 prosenttia avustettavan toiminnan kustannuksista. Avustuksen ehtona olisi neuvonnan maksuttomuus asukkaille ja saatavuus asunnon hallintaperusteesta riippumatta. Lain toimeenpanoon varattaisiin 4,3 miljoonan euron vuotuiset määrärahat, jotka sisältyvät vuosia 23—26 koskevaan julkisen talouden suunnitelmaan. Määrärahasta 4 miljoonaa euroa kohdistuisi avustuksiin ja 0,3 miljoonaa euroa ARAn toimintamenoihin.

Lakia ehdotetaan viiden vuoden määräaikaisena toimenpiteenä. ARA tukisi kuntia asumisneuvonnan kehittämisessä sekä kahdenvälisesti että yhteisellä verkostoitumis- ja koulutustoiminnalla. ARA myös kokoaisi seurantatietoa asumisneuvonnan toteutustavoista. Lain voimassaolon loppupuolella toteutettaisiin lain toimivuusarvio, joka sisältäisi myös valtakunnallisen tilanneselvityksen.

Arvoisa puhemies! Hallitus pitää tärkeänä torjua asunnottomuutta ja syrjäytymistä kaikin keinoin. Ennaltaehkäisevä asumisneuvonta on todettu kustannustehokkaaksi keinoksi, jonka saatavuutta kannattaa laajentaa. Hallitus haluaa tässä tukea kuntia tehokkaasti mutta siten, että kunnissa kuitenkin säilyy vapaus arvioida, miten paikallisiin tarpeisiin parhaiten vastataan.

Nostan tässä esille myös hallitusohjelman kirjauksen asunnottomuuden puolittamisen tarpeesta ja tavoitteesta ja siitä, että Suomesta asunnottomuus voitaisiin poistaa tulevan hallituskauden aikana. Mikä puolue ikinä istuukaan hallituksessa tulevalla kaudella, toivon, että näistä samoista tavoitteista pidetään kiinni ja asunnottomuus Suomesta saadaan poistettua. Koti, asuminen, on ihmisoikeus.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

15.33 Sebastian Tynkkynen ps: Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan lakia kunnille annettavasta asumisneuvonnan tuesta. Tämä on seurausta hallitusohjelman kirjauksesta asumisneuvontaan liittyen, jossa hallitus on asettanut toiseksi painopisteekseen maahanmuuttajat.

Moni suomalainen varmasti miettii, mitä tämä asumisneuvonta käytännössä sitten on. Helsingin kaupunki kertoo, että asumisneuvonnalla pyritään ratkaisemaan esimerkiksi vuokravelasta, häiritsevästä elämästä tai asunnon huonosta hoidosta johtuvia ongelmia. Hallituksen esityksessä puolestaan todetaan, että Helsingin kaupungin asumisneuvonnassa jopa 90 prosenttia asiakkaista — ja juuri kun tässä helsinkiläisen kansanedustajan Mari Rantasen kanssa juttelin, niin se on jopa yli 90 prosenttia — on vieraskielisiä. Esityksessä myös viitataan kyselytutkimukseen, jonka perusteella etniseen vähemmistöön kuuluminen ja yhteisen kielen puute vaikuttaisivat kielteisesti yksityisten vuokranantajien vuokralaisvalintaan.

Ratkaisuna yhdenvertaisuuden lisäämiseksi on esitetty monikielistä asumisneuvontaa. Mallia löytyy jo Helsingistä, jossa suomen ja englannin lisäksi asumisneuvontaa voi saada somaliksi. Hallituksen esityksessä tätä suuntausta halutaan vahvistaa, sillä valtionavustusta saavan toiminnan hyväksyttäviksi kustannuksiksi laskettaisiin myös käännös- ja tulkkauspalvelut asiakkaiden tarvitsemille kielille.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2022 vp

Arvoisa puhemies! En usko, että kukaan tässä salissa vastustaa asunnottomuuden taklaamista tai esimerkiksi sitä, että nuorille kasautuviin ongelmiin päästäisiin aikaisemmassa vaiheessa puuttumaan, näihin meidän pitääkin panostaa. Mutta tämäkin hallituksen esitys on vain yksi osoitus siitä, kuinka huono maahanmuuttopolitiikka kasvattaa julkisten palvelujen tarvetta ja sitä kautta maahanmuuton hintalappua. Suomalaisille kehitetyt yhteiskunnan palvelut kuormittavat eivätkä sellaisinaan kelpaa kaikille kansalaisuuksille, ja tämä kaikki on pois esimerkiksi suomalaisten nuorten palveluihin käytettävistä resursseista. Niin kauan kuin Suomen ovet ja velkapiikki pysyvät auki, maahanmuuttajien palveluitten tarve ja kulut tulevat kasvamaan. Ne ovat seurauksia eivätkä tarjoa ratkaisuja. Katseet pitää kohdistaa esittämiimme keinoihin, joilla pystymme tyrehtyttämään ja palauttamaan tulijavirtoja Suomeen, koska ne yhä vaativat yhä kattavampia ja yhä kalliimpia palveluita. Sieltä se ratkaisu löytyy.

Ja, arvoisa puhemies, tässä yhteydessä on pakko oikein korostaa sitä pointtia, että kun meitä perussuomalaisia yleensä haastetaan sillä, että ”eihän se maahanmuutto maksa Suomelle mitään, että kertokaa nyt, mistä konkreettisesti leikkaisitte maahanmuutossa”, niin tämä on juurikin se iso kysymys, että silloin kun tänne Suomeen tulee humanitaarista maahanmuuttoa, olisi moninkertaisesti kustannustehokkaampaa auttaa lähtöalueitten vieressä — kun heitä tulee tänne, niin sen jälkeen se piikki lähtee auki. Se tulee näkymään niin useassa erilaisessa palvelussa, kun heihin käyttää rahaa, ja tänään, jälleen kerran, me olemme todistamassa yhden hallituksen esityksen osalta, kuinka maahanmuuttajien osalta jälleen tätä kulupainetta tulee. Ja siksi on niin vaikeata aina, kun nämä kustannukset menevät eri ministeriöitten alle, laittaa semmoista selkeätä momenttia, että tämän verran pystyy suoraan leikkaamaan, ja sitten kun me olemme vaatineet, että nämä maahanmuuton kustannukset pitäisi selvittää, niin hallitus ei ole tähän suostunut. Tätä ei ole Suomessa vielä kunnolla virallisten tahojen osalta selvitetty. Suomen Perusta -ajatuspaja on ainut, joka näitä on selvittänyt. Mutta tässä, arvoisa puhemies, on jälleen yksi kohde, missä suomalaisten verovaraja menee maahanmuuttajien palveluihin ja tällä kertaa asumisneuvontaan myöskin somaliksi. [Mai Kivelän välihuuto]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

15.38 Pia Lohikoski vas: Arvoisa puhemies! Oma koti on perusoikeus. Hallitusohjelmakirjauksen mukaisesti tavoitteenamme on poistaa asunnottomuus Suomesta vuoteen 2027 mennessä. Vasemmistolle tämä tavoite oli tärkeää saada mukaan hallitusohjelmaan, ja olemme ajaneet koko hallituskauden vahvaa asuntopolitiikkaa, joka vie Suomea eteenpäin kohti yhteiskuntaa, jossa kenenkään ei tarvitse kokea asunnottomuutta.

Meidän on pyrittävä ehkäisemään asunnottomuutta kaikin keinoin. Tämän lisäksi asunnottomuutta kokevia on tuettava niin, että heidän oikeutensa kotiin voi toteutua. Asunnottomuuden taustalla on yhä useammin taloudellisia ongelmia. Talousongelmista johtuvia asuntojen menetyksiä voidaan ehkäistä juuri asumisneuvonnalla. Neuvonta on kustannustehokas keino ehkäistä asunnottomuutta.

Arvoisa puhemies! Olen pitänyt itse esillä asumisneuvonnan asemaa koko tämän hallituskauden. Hyvinvointialueilla asumisneuvonnan asema oli jäämässä epäselväksi, kun nyt sosiaalipalvelut ovat hyvinvointialueiden vastuulla jatkossa, mutta asuntopolitiikkahan kuuluu edelleen kunnille. Tämä laki turvaa asumisneuvonnan rahoituksen, joka on tär-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2022 vp

keää, minkä lisäksi se auttaa kuntia ottamaan roolia asumisneuvonnan toteuttamisessa jatkossa. Kunnat voisivat siis jatkossa hakea asumisneuvonnan valtionavustusta Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA:ltä.

Esityksellä ehkäistään asumisen ongelmia ja asunnottomuutta parantamalla asumisneuvonnan saatavuutta riippumatta siitä, asuuko henkilö vuokralla, asumisoikeusasunnossa vai omistusasunnossa, riippumatta myös siitä, jos asuu vuokralla, asuuko ARA-vuokra-asunnossa vai yksityisen vuokralaisena. Pallo on jatkossa kunnilla, mutta hallitus kannustaa ja tukee tällä esityksellä kuntien mahdollisuuksia vahvaan asuntopolitiikkaan. Tämä on hienoa.

Kuka tahansa meistä voi joutua tahtomattaan taloudellisiin ongelmiin. Koronapandemia ja nyt myös Venäjän hyökkäyksestä johtuva energiakriisi pahentavat tilannetta. Asumisneuvonnalla ei toki makseta sähkölaskuja, mutta se on tärkeä tuki esimerkiksi vuokravelojen, häätöjen ja siten myös asunnottomuuden juurisyiden ehkäisyssä. Tämä laki osoittaa jälleen, kuinka hallitus on sitoutunut ajamaan konkreettisia toimia yhdenvertaisuuden ja hyvinvoinnin edistämiseksi sekä syrjäytymisen estämiseksi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

15.41 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Kun halutaan ehkäistä asunnottomuutta, niin se on todellakin juuri niin kuin edellä edustaja Lohikoski sanoi, eli asumisneuvonta on siihen kyllä kustannustehokas tapa. Ja varsinkin tällaisena aikana, jolloin asuntopolitiikka on epävarmat, asumiskulut nousevat, on tosi tärkeää nähdä, kuinka asumisneuvonta on keino ehkäistä sitä asunnottomaksi joutumista. Tämän hallituksen esityksen avulla voidaan turvata asumisneuvonnan tarvitsema rahoitus.

No, meille vasemmistossa asuntopolitiikka on yksi ihan keskeisistä prioriteeteista, ja olemme sekä hallituksessa että eduskunnassa puolustaneet sosiaalisesti oikeudenmukaista asuntopolitiikkaa ja konkreettisia toimia asunnottomuuden estämiseksi ja sen poistamiseksi. Toki myös itselleni helsinkiläisenä on tietenkin tämä tärkeä asia, koska asunnottomuus on niin paljon keskittynyt pääkaupunkiseudulle.

No, tämä tavoite on ollut myös hallituspuolueissa jaettu, kun tavoitteeksi on silloin kauden alussa tosiaan otettu tavoite poistaa asunnottomuus Suomesta kahdessa vaalikaudessa. Asunnottomuuden ehkäisemisessä yksi näistä hallituksessa sovitusta keinoista on ollut tämä asumisneuvonnan resursointi.

Ja lopuksi haluan vielä sanoa, että aivan kuten tässä edellä esim. edustaja Lohikoski ja myös ministeri Ohisalo sanoivat, niin kyllä minäkin ajattelen niin, että kaiken asuntopolitiikan lähtökohtana pitäisi olla se ihmisoikeus- ja perusoikeusajattelu eli se, että koti on perusoikeus ja jokaisella on oikeus kotiin ja yhteiskunnan tehtävä on tätä oikeutta varmistaa. Onkin hyvä, että tämä lakiesitys nyt saatiin tänne eduskuntaan, koska ajattelen, että tämä kyllä sitten omalta osaltaan edistää tätä tavoitetta. Ja ympäristövaliokunnassa me käydään sitten esimerkiksi näitä lausunnoissa nostettuja asioita tarkemmin läpi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö poissa. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

15.43 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Asunnottomuus on kallista niin yhteiskunnalle kuin inhimillisesti, ja asumisneuvonta on osoittautunut tehokkaaksi ja kustannustehok-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2022 vp

kaaksi keinoksi ennalta ehkäistä asunnottomuutta. Siksi kirjasimme hallitusohjelmaan, että asumisneuvonnasta tehdään lakisääteistä ja että siihen osoitetaan riittävät resurssit. Lisäksi kirjasimme, että asumisneuvonta turvataan yhdessä kuntien kanssa ja sitä on oltava tarjolla asumismuodosta riippumatta. Näitä kirjauksia edustaja Lohikosken kanssa siellä olimme tekemässä, ja tähän tämä hallituksen esitys nyt vastaa.

Asumisneuvonnan kehittyminen Suomessa on alkanut itsenäisinä palvelukokeiluina eri paikkakunnilla. Kunnat ovat kehittäneet asumiseen liittyvää toimintaansa pääosin itsenäisesti osana erilaisia lakisääteisiä tehtäviä tai niiden ohella. Tämän hallituksen esityksen mukaisella tuella kuntia nyt kannustetaan tarkastelemaan asumisneuvonnan tarvetta, olemassa olevaa tarjontaa ja kehittämismahdollisuuksia kokonaisuutena omalla alueellaan. Kunnilla on mahdollisuus tuen avulla muun muassa käynnistää puuttuvia palveluja, laajentaa palveluja kaikkiin asukasryhmiin sekä tehostaa palvelujen koordinoitua. On tärkeää, että tällä hallituksen esityksellä varmistetaan, että kunnan ei tarvitse itse tuottaa tätä palvelua omana työnä, vaan sen tuottamisesta on mahdollista sopia esimerkiksi yleishyödyllisen vuokrataloyhteisön, yksityisen palveluntuottajan tai järjestön kanssa, mutta neuvonta on aina asukkaalle maksutonta. Itsekin tiedän espoolaisena, että esimerkiksi Espoon Asunnot on hyvin menestyksellisesti asumisneuvontaa tarjonnut omissa taloyhtiöissään.

Arvoisa puhemies! Tässä esityksessäkin todetaan, että sen haaitapuolet on, että kannustimet ovat määräaikaista ja määräraha, talousarvio, varmistuu vuosittain, ja se voi vaikuttaa toiminnan pitkäjänteisyyteen kunnissa. Mutta onkin tärkeää, niin kuin tässä ministerikin hyvin toi esiin, että tämän määräaikaisen lain aikana tehdään toimivuusarviot ja niiden pohjalta sitten johtopäätökset, miten asumisneuvonnasta tehdään lakisääteinen pysyvä palvelu — tai näin toivon tietenkin, että seuraavat hallitukset sitten osaltaan tekevät, mutta tämä esitys antaa sille työlle hyvän pohjan. Tässä esityksen määräaikaista varmistusta varmasti perustele myös se, että sote-uudistus muuttaa kuntien ja hyvinvointialueiden tehtäviä, ja varmasti asumisneuvontakin saattaa vielä hakea paikkaansa siinä kokonaisuudessa.

Arvoisa puhemies! Asunnottomuuden ehkäisy on aivan erityisen tärkeää tässä maailmanajassa, kun elinkustannukset nousevat ja elämä on monin tavoin epävarmaa. Moninainen tuki ja neuvonta takaa sen, että haavoittuvassa asemassa olevat eivät putoa yhteiskunnan syrjälle. Asunnottomuuden luonne on muuttunut asuntopulasta haasteeksi pitää asunto, ja asumisneuvonnan avulla pystytään ehkäisemään häättöjä, mikä on aivan avainasemassa asunnottomuuden vähentämisessä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

15.47 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Suomessa oli vuoden 2021 lopulla 3 950 yksin elävää asunnotonta. Vaikka asunnottomuus on viime vuosina vähentynyt nopeasti, meillä on silti yli 600 ihmistä, jotka viettävät yönsä ulkona, porrashuoneistoissa, ensisuojuissa. Lisäksi pitkäaikaisasunnottomien määrä on lisääntynyt jo kahtena vuonna peräkkäin. Vuoden 2021 lopulla pitkäaikaisasunnottomia oli 1 320.

Tämän hallituksen tavoitteena on ollut puolittaa asunnottomuus vaalikauden aikana ja poistaa se vuoteen 2027 mennessä. Tässä on tärkeänä työkaluna ollut eurooppalaisittainkin johtava asunnottomuustyön asunto ensin -periaate. Sen keskeisenä ajatuksena on jokaisen oikeus asuntoon sosiaalisesta ja terveydellisestä tilasta riippumatta. Kun asunnottomalle mahdollistetaan asuminen omassa asunnossa, auttaa se muiden elämän ongelmien ratkaisemisessa. Ongelmien, kuten päihdeongelman, velkaantumisen, ratkaiseminen ei ole

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2022 vp

edellytyksenä asumisen järjestämiselle, vaan päinvastoin asunto usein auttaa laajan ongelmavyyhdin purkautumisessa.

Asunto on olennainen osa ihmisen arkea, ja sen menettäminen aiheuttaa moninaisia muita sosiaalisia ongelmia. Asunnottomuuden ehkäisy on erityisen tärkeää tässä ajassa, jossa elinkustannukset nousevat. Moninainen tuki ja neuvonta takaavat sen, että haavoittuvassa asemassa olevat eivät putoa yhteiskunnan syrjälle. Korona-aikana asumisen ongelmista olevia on ollut aiempaa enemmän, kun ihmiset ovat viettäneet enemmän aikaa kotona ja naapuririidat ja talousongelmat ovat hankaloittaneet elämäntilanteita. Vanheneva väestö myös lisää ikäihmisten avun tarvetta. Heikentynyt toimintakyky hankaloittaa asunnosta ja laskuista huolehtimista.

Asumisneuvoja auttaa järjestelemään vuokratästejä, hankkimaan asukkaalle tarvittavaa tukea. Käytännön toimet kuitenkin vaihtelevat eri puolilla Suomea. Yhdessä kunnassa asuminen on osa sosiaalipalveluja, toisissa taas ei, joissain kunnissa palvelua ei ole tarjolla lainkaan. Minäkin halusin nostaa hyvän esimerkin kotikunnastani Espoosta, jossa asuminen on osana käytössä on ollut tällainen vertaistuki, vertaisneuvoja: henkilö, joka on itse joskus kärsinyt asunnottomuudesta ja osaa samaistua siihen tilanteeseen, jossa asunnoton on, ja antaa sellaisia ohjeita ja neuvoja, jotka oikeasti siinä arjessa auttavat.

Asunnottomuuden luonne on muuttunut. Asuntopulan rinnalla oleellinen osa haastetta on pitää asunto. Asumisneuvonnan avulla pystytään etenkin ehkäisemään häättöjä. Ympäristöministeriön vuonna 2011 teettämän selvityksen mukaan yksi häättö maksaa yhteiskunnalle 5 000 – 20 000 euroa, joten häädöt käyvät myös yhteiskunnallisesti kalliiksi. On tärkeää, että asuminen tehdään laillisuudesta ja siihen osoitetaan riittävästi resursseja. Asumisneuvonnan pitkäjänteinen, tässä esityksessä viisivuotinen, laillisuuden tuki kunnille auttaa ehkäisemään asumisen ongelmia ja asunnottomuutta vahvistamalla ja vakiinnuttamalla asuminen neuvonnan saatavuutta asunomuodosta riippumatta.

Jatkossa on syytä tarkistella, onko kunta vai hyvinvointialue sitten se mahdollinen asuminen neuvonnan kotipesä, ja tässä työssä ei tule hukata järjestöjen osaavaa työtä asuminen neuvonnassa ja ylipäänsä asunnottomien auttamisessa. Ja kyllä hieman kauhistelin tätä perusuomalaisen puhetta, jossa, jotta maahanmuuttajien palveluita voitaisiin torpata, oltaisiin valmiita torppaamaan palvelut kaikilta. [Pia Lohikoski: Juuri näin!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Taimela, olkaa hyvä.

15.51 **Katja Taimela sd:** Arvoisa herra puhemies! Niin kuin tässä salissa on nyt jo käynyt useamman kerran ilmi, niin tämän lain tarkoitus on yksinkertaisesti parantaa asuminen neuvonnan saatavuutta. Esitys tukee osaltaan myös hallitusohjelman tavoitteita hyvinvoinnin edistämisestä ja eriarvoisuuden vähentämisestä. Nykyisen hallituksen hallitusohjelmaan on kirjoitettu tavoite asunnottomuuden poistamisesta kahdessa vaalikaudessa, ja jo tehtyjen selvityksienkin perusteella on selvää, että asuminen neuvonnalla vähennetään kustannustehokkaasti asumisen ongelmia ja ehkäistään siten asunnottomuutta, kuten kollegat jo tässä takana myös omissa puheenvuoroissansa kertoivat.

Tämän lain avulla kannustetaan kuntia kehittämään ja laajentamaan erilaisia asuminen neuvontapalveluita siten, että neuvontaa olisi saatavilla riippumatta siitä, onko apua tarvitsevalla asukkaalla omistusasunto, vuokra-asunto vai muuhun hallintamuotoon perustuva asunto. Niin kuin tässä keskustelussa kävi myös ilmi, ikinä ei tiedä, kuka meistä näitä apuja ja palveluita jossain vaiheessa elämäänsä tarvitsee.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2022 vp

Laki olisi voimassa viiden vuoden määräajan, ja mikä tärkeää, lain toimivuutta arvioidaan, vaikuttavuutta tullaan seuraamaan ja asumisneuvonnan saatavuutta ja järjestämistapoja myös tarkastellaan tämän ajanjakson aikana. Haluan myös todeta pöytäkirjoihin, että oman puolueeni tavoitteena on vakiinnuttaa asumisneuvonta määräajan jälkeen.

Arvoisa herra puhemies! Olen myös jotenkin tyytyväinen. Tämä asiahan, että yhteiskunnassamme on tuhansia asunnottomia, on sinänsä todella surullinen. Toki sekin pitää muistaa, että osa on asunnoton jopa vähän omasta tahdostaan eikä tavallaan huoli apua siihen omaan asunnottomuuteensa. Mutta olen tyytyväinen, että me saadaan tämä esitys käsiteltyyn eduskuntaan ja meille valiokuntaan tässä syksyllä, jolloin myös vietetään valtakunnallisia Asunnottomien yö -tilaisuuksia — tämä päivähän on 17. lokakuuta. Olen itse osallistunut näihin tilaisuuksiin säännöllisesti yli kymmenen vuoden ajan, ja toivoo sopii, että mahdollisimman moni kollega tekee samoin. Tänä vuonna se osuu maanantaipäiväksi, eli se on meidän maakuntapäivä ja toki moni meistä on kaupunginvaltuustossa ja hallituksissa, mutta se on myös tilaisuutena sellainen, että se aika pitkälle yöhön useilla paikkakunnilla järjestetään. Sanoisin, että nuo tilaisuudet ovat kärjessä omassa muistijäljessäni tämän työn aikana, jota olen saanut täällä eduskunnassa tehdä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Nyt meillä on tämän asian käsittelemään neljä minuuttia aikaa, ja siihen sisään kuuluu ministerin puheenvuoro, minuutti. — Eli edustaja Kankaanniemi, kolme minuuttia, pyyntö.

15.54 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Asunnottomuuden poistaminen on meidän kaikkien yhteinen tavoite. Se on selvä, ja se on ollut jo vuosikymmeniä erilaisissa hallitusohjelmissa, mutta siihen ei ole päästy, ja siksi sitä työtä pitää jatkaa. Sitä, voidaan ko siihen päästä byrokratiaa lisäämällä, neuvoja ja heidän toimistojaan vahvistamalla kunnissa, epäilen.

Meillä on tavattoman tärkeätä, että nuorille annetaan asumiseen ja talouteen liittyvää opetusta ja koulutusta koulussa, toisella asteella, joka on nyt kaikille pakollinen, ja myös armeijassa miehille ja naisillekin, jotka siellä ovat. Eilen vierailin Tikkakosken varuskunnassa, ja siellä kerrottiin, että siellä annetaan jokaiselle ikäluokalle talouskoulutusta, ja siinä yhteydessä myös asumisasiat ovat erittäin ajankohtaisia, koska nuoret ovat siirtymässä itsenäiseen elämään.

Arvoisa puhemies! Tässä esitetään siis asumisneuvonnan tukea kunnille hieman epämääräisesti. Voisin ajatella, että tämä olisi helpommin järjesteltävissä niin, että meidän nykyistä talous- ja velkaneuvontaa laajennettaisiin talous-, velka- ja asumisneuvonnaksi. Siellä on aika usein varmaan juristikoulutuksen saaneita henkilöitä, ja he ovat maakuntatasolla. Ei siis tarvitse mennä kuntasektorille eikä kunnittain tarkastella asioita, eikä hyvinvointialueille, kun sinne täytyy se lainmuutoksen kautta viedä, jos sinne viedään tätä toimintaa. Meillä olisi tämä organisaatio jo valmiina sinne lisätä tehtäviin asumisneuvonnan antaminen, ja silloin sitä saataisiin myös asuinpaikasta riippumatta.

Tämän hallituksen malli on nyt sikäli ongelmallinen, että ne kunnat, jotka järjestävät, saavat valtiolta mahdollisesti tukea jonkun määrän, mutta niissä kunnissa, jotka eivät sitä sitten järjestä, asukkaat ovat heikommassa asemassa. Eli toivoisin, että tätä näkökulmaa valiokunnassa tarkasteltaisiin ja hallituksessa myös.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia hyvin tiiviistä puheenvuorosta. — Ministeri Ohisalo, minuutti.

15.56 Ympäristö- ja ilmastoministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa hyvin kävi ilmi se, että varmasti kaikki puolueet sekä oppositiossa että hallituksessa kannattavat tavoitetta siitä, että asunnottomuus Suomesta poistetaan. Asunto on ihmisoikeus, perusoikeus, ja sen eteen meidän täytyy täällä tehdä kaikki voitavamme.

Suomihan on onnistunut vähentämään asunnottomuutta erittäin hyvin. Jos maailmanlaajuisesti jotain Suomesta tiedetään sosiaalipolitiikan saralla, niin se on se, että asunto ensin-periaate toimii. Asunto tulee aina ensin, ja sieltä lähtee kuntoutuminen. Oli kyseessä vaikkapa mielenterveys- tai päihdeongelma, heikko taloudellinen tilanne, niin näiden parantuminen on vaikeaa, jos ei ole kotia, asuntoa.

Tässä nostettiin esille myös talous-, velkaneuvontaa. Itse ajattelen, että nämä kulkevat hyvin myös käsikkäin monin paikoin. Siellä, missä tehdään asumisneuvontaa, samalla katsotaan myös ihmisten taloudellista tilannetta laajalti, eli tämäkin esitys mahdollistaa kyllä kaiken tämän tekemistä. Edustajat hyvin nostivat esille vaikkapa järjestöjen roolia tässä. Niillä on erittäin paljon asiantuntemusta, osaamista, ja tämäkin on hyvä jatkossa meidän turvata.

On tärkeää, jos pääsemme tässä ikään kuin kokeilukauden jälkeen, sitten myöhemmässä vaiheessa, aidosti vakiinnuttamaan tämän toiminnan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä täysistunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 15.58.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 17.17.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Seuraavaksi jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 8 käsittelyä. — Ja edustaja Rantanen, Mari.

17.17 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Olen tainnut aikaisemminkin tässä salissa sanoa, että olen pikkuhiljaa ruvennut tuntumaan papukaijalta, joka jauhaa jatkuvalla syötöllä erilaisista maahanmuuton asioista, mutta en ole itse siihen syypää, vaan itse asiassa hallitus tuo tänne niin paljon näitä esityksiä, että siitähän se tietenkin johtuu, mutta se välillä kieltämättä hämmästyttää.

Tässä asumisneuvonnan asiassa, kuten edustaja Tynkkynen ansiokkaasti toi esiin, todella on niin, että Helsingissä asumisneuvonnasta yli 90 prosenttia menee vieraskielisille. Ja kun täällä hurskasteltiin tässä ensimmäisessä keskusteluosiossa siitä, kuinka tehokas ja tarpeellinen keino tällainen asumisneuvonta on asunnottomuuden ehkäisyyn, niin täytyy kyllä sanoa, että en tiedä, ovatko täällä edustajat kuinka paljon käyneet Asunnottomien

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2022 vp

yössä, mutta ei se näytä kyllä kantasuomalaisia tavoittavan ainakaan täällä Helsingissä, ja olettaisin, että liekö sitten muissakin isoissa kaupungeissa tämä tilanne.

On suorastaan hämmästyttävää, että itse asiassa koko asumisneuvontaa ei ilmeisesti ihan hirveästi tarjota edes meidän asunnottomille, perteille ja mateille, kun tämä suhdelu on tällainen. Jos meillä Helsingissä on noin 16 prosenttia väestöstä maahanmuuttajataustaisia tai vieraskielisiä ja he käyttävät tästä asumisneuvonnasta yli 90 prosenttia, niin kyllähän nämä luvut ovat jälleen kerran perin kummallisia. Itse rohkenen kyllä epäillä tämänkin päivän täysistunnon perusteella, että itse asiassa ei täällä ole hallitusta kyllä kiinnostanutkaan mikään muu kuin tuottaa näitä palveluja maahanmuuttajille ja vieraskielisille ja laittomasti maassa oleville, mikä kyllä meidän näkökulmastamme on täysin käsittämätöntä, ja itse asiassa toivoisin, että tämän lain käsittelyssä huomioidaan nämä tilastofaktat, jotka tässä asiassa ovat, ja pyritään kääntämään se niin, että siellä myöskin ihan tavan suomalaiset saavat apua näihin asunnottomuuden ja asunnottomuuden uhkan asioihinsa, eikä niin, että tämäkin palvelu on jälleen kerran muka kaikille, mutta suunnataan sitten oikeastaan vain yhdelle väestöryhmälle.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Tynkkynen.

17.20 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! Vihreitten edustaja Inka Hopsu, minua inhottaa se tapa, millä te tänään olette tehnyt politiikkaa täällä. Täällä eduskunnassa ei saa käyttää erästä tiettyä sanaa, joten joudun muuntamaan sen toiseen muotoon. Te olette, edustaja Hopsu, puhunut täällä tänään muunneltua totuutta, ja se ei kerta kaikkiaan käy. Omassa puheenvuorossanne juuri sanoitte — kirjoitin sen sanatarkasti ylös — viittasitte meihin perussuomalaisiin ja meidän aikeisiimme, että jotta maahanmuuttajien palveluita voitaisiin torpata, niin oltaisiin valmiita torppaamaan palvelut kaikilta. Ja juuri omassa puheenvuorossani — se on täällä näin [Puhuja näyttää paperia], ja sen voi lukea alusta loppuun, ja se tulee löytymään myöskin eduskunnan pöytäkirjoista — sanoin tällä tavalla: ”En usko, että kukaan tässä salissa vastustaa asunnottomuuden taklaamista tai esimerkiksi sitä, että nuorelle kasautuviin ongelmiin päästäisiin aikaisemmassa vaiheessa puuttumaan. Näihin meidän pitääkin panostaa.” Näin sanoin.

Me perussuomalaiset totta kai kannatetaan sitä, että asunnottomuuteen puututaan, ja me ollaan puhuttu siitä todella, todella paljon. Se on meille tärkeä asia. Siis muutenkin yhteiskunnalle niin inhimillisesti kuin taloudellisesti tulee halvemmaksi, että kukaan, oli kyseessä suomalainen tai maahanmuuttaja, ei asu kadulla. Mutta se meidän pointtimme tässä keskustelussa, jonka te täysin halusitte ohittaa, on se, että jos tänne Suomeen otetaan humanitaarista maahanmuuttoa, niin tämä on se seuraus eli silloin niitä yhteisiä verorahoja aletaan käyttämään ja prosentuaalisesti suhteutettuna vielä enemmän maahanmuuttajien tukipalveluihin, ja silloin se on meiltä poissa.

Me olemme tässä keskustelussa yrittäneet tuoda esille sitä pointtia, että maahanmuutto, vääränlainen maahanmuutto, oikeasti maksaa Suomelle, ja eri yhteyksissä tämä tulee esille, ja tänään tässä yhteydessä se on tullut esiin.

Mutta pyydän, että jatkossa, edustaja Hopsu, ne muunnellut totuudet jätetään pois ja tehdään politiikkaa puhtaalla tavalla. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2022 vp

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.